

EZERSZÁZ (VIII.)

BRASNYÓ ISTVÁN

VII.

KÖVETEK FOGADÁSA

Nyomdokukban az idegen széllal, melyet emlékezetük vonszol maga után, ahogy belengik őket ismeretlennek ható illatok, miként ha az el sem közelgett jövendő feltételeit érkeznének megvitatni, telve a végzet jóindulatával, s e közben hosszan elnyúló árnyuk is tudatja fontosságukat, szinte elválva testüktől –

Hírnök hírellel jöttüket meg hatalmas lovaik horkantása és prüszkölése, patadobajuktól majd hogy meg nem indul alattuk a föld, s mellettük a cifra kengyelfutók és a pajzshordozók: és akik csak látják őket, meg-hökkenve figyelik vonulásukat, szinte elbűvölten a lovak színes takarói-nak látványától és a kísérők hosszú sorától a nyomukban, akik a béke igéjét és ajándékaikat hozzák;

Idegen a viseletük és idegen a szavuk, idegen a némaságuk, ahogy hallgatnak, és ismerik az utakat, mint akik nem első ízben járnak erre, mintha csak szülőhelyükre jönnének látogatóba, amely többé nem iga-zán a szülőhelyük,

Más legelteti a legelőket és más vadászik az erdőkben, másnak füstölik ki mézükért odvukból a méheket, és az éjszaka másra teríti medvebun-dáját,

Más fénye lett szemükben a megszokott hazai tűznek, amely mintha az idő zárvényaiban lobogna, és mostantól másnak világítana, más

arcokat írna villózása a levegőre, átítatva az égő áldozatok füstjétől valamely újonnan országolni érkezett istennek,

Hogy papjaik szinte tébolyodottak a dobszótól, és hiszik a magasság szédítő varázslatát, és más alakban mutatkoznak, új alakot öltenek, ahogy a kígyó bújik ki bőréből, és égi ismeretekkel újul meg tudományuk, mielőtt végére érnének látomásaiknak.

És táboroznak szerte sátraikban, mintha szándékuk szerint már holnap továbbvonulnának,

Felrakodva szekereikre, ökreikkel és bivalyaikkal elvontatnák jelenlétük nyomait, hatalmas cserép főzőüstjeiket és ónkupáikat tisztára súrolva, más elszántság kerekedne fölül bennük –

De nem így a fejedelem, aki aranyserlegből iszik, és valamennyi mozdulata magasztos, körülvéve a törzsfőktől és a nemzetségfők hadától,

Akik hallani akarják a követek csengő hangját, ahogy szavaik értelmét tolmácsok magyarázzák,

És erre a választ is, miképp aranypénzt forgatnának szájukban, amitől a követek arcukban kipirulnak, pedig lehetséges, hogy épp megfagy ereikben a vér

A vérfagyaláló szavaktól, amelyeket a közel állók a fejedelem fülébe súgnak, csiklandva fülcimpáját;

Minderről már döntés esett másutt, égi hatalmak hirdették ki döntésüket, és csodálkoznak is, hogy a követeknek ezt nem hozták tudtára, hogy fölösleges legyen útra kelniük, otthoni hatalmasságaik kívánságával, mely azonban nem érhet fel istenek óhajával, mert a kettő nem egy töről fakad:

Ezt kell a fejedelemnek hosszan kifejtenie, miközben végignézi a jövevények míves ajándékait, tudván, hogy sokkal különbekkel viszonozza,

Mestermunkákkal messze keleti tengerek partjain fekvő városokból, ahol sohasem fordult meg errevalósi idegen, és nagy bőségében vannak az aranyak –

Hányszor jártak háborúban ezért az aranyért, ám most nem az arany öntéséről és hevítéséről folyik a szó, hanem a földről, amelyen állnak,

Amelyen a vezéri sátor áll, és hogy ezt a sátrat idegen kívánságra odébbvigyék, akárhova:

Teljesíthetetlen ez a kívánság, ily fényességes sátrat nincs mód moz-
dítani helyéről, a magasság jele érinti ezt az új helyét, nem lehet ezzel
sérteni az isteneket.

Amit a helyére állítottak, mostantól a helyén is marad: nincs, aki más
indokát adja az elhatározásnak, kapkodva a rémület levegője után, avagy
kimutatva indulatát,

Farkasüvöltést emlegetve, vagy kigyulladt látóhatárt, miközben jajon-
ganak a sípok, sohasem hallott összhangban, s micsoda kürtszó hasogatja
a levegő összegyűrt kelméjét!

Így hangzik a fejedelem üzenete, s ajándékait keleti sárkányölő szablya
nyomatékosítja, melyhez felnyergelt lovát adja, mintha csak maga menne
majd, ügetve a követek nyomában, hogy hitele legyen szavainak, amelyek
oly könnyen elsikkadhatnak a tolmácsok ajkán, ám ennek ellenére érteni
lehessen belőlük, ne kelthessék zavaros beszéd benyomását.

S azután marasztalják a követeket, miként ha mennyei sátrakba szál-
lásolnák őket, nem tartva sürgetőnek visszatérésüket, csodálva visele-
tüket, s a módot, ahogy közös imára gyűlnek, fegyvertelen, vezetve a
papoktól, akik tenyerüket az égre tárják;

Térdre roskadva nagy átszellemültséggel fohászkodnak, miként az
életükért könyörögnének,

Pedig ettől nagyobb biztonságban sehol a világon nem érezhetnék
magukat, mint a fejedelem védelme alatt a fejedelem sátraiban,

Mert ekkora méltóságban még sohasem lehettek, hogy kérés nélkül
teljesítsék kívánságaikat, akként őrizve őket, mintha a világ legnagyobb
titkait bízták volna rájuk,

S ők jövetelük által tudóivá lettek e titoknak, melynek lényegét
továbbítaniuk adatott, széjjelkürtölni és híresztelni, hogy ami eddig ismer-
etlen volt, mostantól ismertté váljék.

Mily nehéz lehet beleszólni a mezők éjszakázásába, baljós, de veszély-
telen hallgatásukba, mint aki a harmat alamizsnáját gyűjti, leszegett fejű
vadmadárként, miközben a sötétség lugasaiban futkos a hideg, mintha
illattalan és stilizált alakú virágok kaszabolnák indáikkal a levegőt,

S ebből venni mély lélegzetet, mint aki szoktatná testét az idegenséghez,
Alakjának látványát hozzáedzené az idegen tekintetekhez,

Melyek előtt majd fel kell egyenesednie, s tudatnia kell, mily igazság és elszántság áll az oldalán, ünnepélyes fegyvereivel, melyeknek vasát víznyelők torkában edzették –

E hatalmas pompa, levette magáról külsőségeit, ragyogásával a sötét-ség felszínére törve, miként frissen fakadó forrás a Föld szívébe szúrt dárda döfése nyomán, melynek vize csodaként árad széjjel, keresve a maga tetszőleges útját folyamok iránt,

Áradva esők partjain, melyek suhogva hátrálnak előle, buborékot sem ütve a felszínén,

És erről ennyi a mondanivaló. A virradat, átlábalva rajta, vizével szenteli meg a követek arcát, akik álmukban mintha új folyó partjára érkeztek volna, idegen sátraikban, ahol, úgy tűnik, ügyet sem vetnek többé rájuk,

Lovaik felszerszámozva újonatúj szerszámmal, sörényük kifésülve, s benne háromágú fonat, tündérek játéka,

S a valóság egyszeriben akként fest, mintha mindvégig játékot űztek volna velük, tettetett volt a hódolat, nem hódolni érkeztek e seregek, s mintha hiába szolgáltak volna a szolgák.

Ahogy megtelne a szív engedetlenséggel, de a düh is hiábavaló, elfojtja a ködölő hajnal, inkább a nyirkos füst könnyezteti a szemet, akár a végtelenség színe előtt, ez a mérhetetlen felindultság, miként az istenség rájuk lehelt látványától.

Amikorra az égtájak egyetértése fölül kihúnyanak a csillagok, az érkező erősebb fény előli nyomukat, fakó lesz az égbolt, és egyszeriben viseltes, hogy semmi csodálnivaló sem marad rajta, csupán az egyöntetű tartam, miképp említésre sem méltó idő,

Ez pereg le láthatatlanul a felszínre, növesztve hajtásait, fölhalmozva a maga tágasságát, egész térségeket gyűjtve egybe és szaporítva,

Kiteljesítve irányítója hatalmát, váltig tartó várakozásban a leendő ünnepre, mindegyre ezt sóvárogva, hogy éjszakájával jelentse magát az ünnep napja –

Színültig telve fényességgel, táncra ragadtassa táncosnőit, idegen égalj alól szüremelő zene örvénylésére,

Mely sebes száguldású, mint a vizek örvénye, vagy mint a levegő örvénylő forгатaga, a vad fuvalom, mely felborzolja az állatok szőrét, és télre élesíti szarvukat;

Tehát máris előreveti a telet, mint tartós gondolatot, az érkező múlás ekként fölvetődött elképzelését,

Hogy tobzódna benne máris, mint ahogy a havát szitálná, és utakat taposva a hóban, vajon hova vezethetnének ezek a nem létező utak, melyek hosszán a majdani elképzelés kalandozik, jósok szavaiként, elragadtatással telve,

Ahogy valaki belelapozna a világ keletkezésének egymásra rakódott kőtábláiba, s ott lenné magyarázatát e szövetségnek:

Mily hosszú és vég nélkülinek tetsző volt a vonulás, s egyszerre vége szakadván, mintha széjjelszéledne a nép, anélkül, hogy sejtelve lenne róla, íme, megérkezett, mert senki sem ilyennek képzelte a megérkezést, hogy váratlanul, mintha a földre helyezné terhét,

Vagy lováról szállva, leoldaná fegyvereit, s nyergét leemelve, feje alá tenné.

*

A követek arcukban valamennyien mily fehérek, miként ingük fodrai nyakuknál és csuklóikon,

Mily keskeny kezűek, s ujjaik mily hosszúak, ha lehúzzák vascsuklós kesztyűiket,

S máris pattannak szolgáik, féltérdre ereszkednek előttük minden alkalommal, miként most érkezett istenségek előtt tennék, akik csak oly átszellemült dolgot tudnak megnevezni, miként a rózsa, miközben szirma ajkukra tapad;

Mintha nem is éreznék a levegő hőmérsékletét, hogy hideg van-e vagy meleg, belülről hevíti őket váltig a hév, vagy szembogarukban csillan meg a jég csiszolt briliánsa,

És szívükön viselik jégpáncéljukat, mely nem olvad le a tűző napon sem, és visszaveri a tűz fényét –

Kivívják mindenki bámulatát, s akárkinél fejfel magasabbak, s olyképp mutatnak, mintha a mindenség teljességében a rendelkezésükre állna,

Mily heves hit tarthatja őket e lebegésükben, hogy a fejedelem ültében előrehajol, mintegy megfélelkezve méltóságáról, s úgy vizsgálja és figyel meg őket s mozdulataikat,

Hogy levonhassa következtetéseit, s megadja az őket megillető választ, mintha csak hosszú szertartás ismétlődne meg, s zendülne fel végül a kórus hangja,

Ugyanoly kegyeletteljesen, miként korábban, hogy újfent a tudomásukra hozza a megmásíthatatlanságot.

S e hangzattól nyeri el minden érzékelhető igazán a csillogását, a vérték hideg villózása és a vizek tükröződése, széjjelterülve a föld színén, miként a meglelt ige,

Hömpölyög hangtalan, hogy suhantában megellenek a vemhes kancák, s a vadászsólymok zsákmányt lelve lecsapnak, és farktollaik legyezőjét berzenkedve mutatják a sétálni bocsátott pávák.

E váratlan fényesség, mint kilátás a Szent Fa Tetejéről –

Ahogy a száznagyok fejükre illesztenék sasszárnyas fővegeiket:

És hamarosan dübörögni kezdene a föld, miként ha az ég boltozata szakítaná fel határait, szemtől szembe bocsátva elő a seregek tömegeit, melyeket többé nincs mód feltartóztatni, sem megzabolázhatatlanságot visszafogni,

Ahogy magukkal ragadnák földi és égi fejedelem minden hatalmát, hogy hiába esett volna a követek térdeplése követségükben, semmi foganatja sem lett a színlelésnek, mint akik a Rossz országába vetődtek.

A hegyomlások helyén föltámad az alig elült visszahangzás, és váratlanul ismét ontani kezdik vizüket az éjjelre elapadt források, melyek mellett munkához látnak a csont- és fafaragók, és szuszogni kezdenek az ötvösök fújtatói,

A világ, hatalmas csődületét támasztva népeinek, átérzi változását: külön táborhelyekre gyűlnek a tűzimádók, és külön a napimádók, és elkülönülve tőlük az istenségek imádói,

Az erdei istenekéi és a hegyi istenekéi,

A szelek és a vizek isteneié, ekként látván beigazolódni hitüket.

És mind sorra esznek áldozati ételeikből, és emlékeikben felidézik isteneik sohasem látott arcát, akik érinthetlenségükben, íme, érinthetőkkelé válnak,

Férfi istenekké és istenasszonyokká, csak alakjuk lesz mindéig körülírhatatlan, nem alakjukban mutatkoznak, hanem akarataikban és eltökéltségükben, melynek szilárdsága megüli a levegőt, elefántcsontnál keményebben.

És ezt az elefántcsontot is ajándékba küldik a követek által, a csontfaragók mintázta ábráktól elborítottan, melyeken az indák sűrűjében fenevadak lakoznak felismerhetetlen, mint sűrű kárpit mögött megy

végbe az ottani világ folyása, melyhez az innenső oldalról nem ér el az emlékezet,

Vésők mély nyomai sem hatolnak el addig az anyagban, megkarcolni a mögöttes létezését, melynek felszínét is aligha ismerheti szem, csupán a hibátlanságot,

Míg a többi rejtőzködés, ahová csak táltosok járnak haza, a látvány túloldalára, mely helyre végül minden átszivárog s eggyé válik, és csak e két mintázata fonákját mutatja örökre a többé nem tapasztalható,

Ahogy az időtlenség elfeledett falát írták volna be vele, onnan a minta.

Hatalmas lesz a kiteljesedés a szél láthatatlan legyezői alatt, melyek az áttetsző alkonyatok aranyporát szítálják a nyomokra, ahogy egykoron a homokot szórták a vérre az arénákban, a föld fővárosaiban, melyek mostanra elenyésztek,

Mindenkor csak a vérfoltok takargatnivalója, miként valami üzelmeké az egek védnöksége alatt, hogy sohasem lehessen teljes bizonyossággal közhírré tenni, voltaképpen ki is a nyerő –

Mekkora azonosság! Miként Kercs és Korezma tájékán, mintha az égtájak a teremtés kezdete óta tükörben méregetnék egymást, egymás erejét fontolgtatva

Vak tükörben, amelynek színén nem tűnik ki a csalás, mialatt a sivatagokban és a pusztaságok úttalan útjain eltévedt követségek bolyonganak, pedig már réges-rég, emberöltővel korábban meg kellett volna érkezniük, habár sehol szó sem esik róluk az évkönyvek följegyzéseiben, sem a jóslatokban,

Pusztán a kitörölt nyomuk szerepel a születésüktől vak látnokok látomásaiban is,

Pedig soha semmi kétség sem lehetett afelől, hogy egy napon majd vissza fognak érkezni, ugyanabban a fényben, semmivel sem kopottabban, miként elindultak,

És oly eleven észjárással, mintha az idő múlása mögött jártak volna, amely közben tovaúszott, elfogyott, ám ők boszorkányosan ennek a kitérőiről beszélnek, ami távollétük alatt már lejátszódott, semmivé vált,

Aki viszont bármit is tanúsíthatna ebből, már roskatag vén, remeteként száműzve teljes udvartartásával, mind egy szálíg kísértetektől körülvetten, mit sem tartva meg a régi fényűzésből, és szabályját botként

használva, felcsapott rostélyú sisakjában pedig gondolataitól kitöltött üresség.

Nincs mód elmondani, hogy sorjában mi hogyan esett. Miután a fejedelem bemutatta a követeknek szánt ajándékait, azok hűledeztek a meglepetéstől, s a balzsamok illatától. A fejedelem pedig mintha köddé vált volna: onnantól számítva nem volt fejedelem. Felszerszámozott lovát magával vezette a követség, a további történésekbe már nem volt beleszólása; elrejtették a világ szeme elől, és bizonyára még ma is rejtezik valahol, Meotisban, vagy valamely más történelmi helyszíneken, és igen szépen fuvolázik, ezzel üti el az idejét, kínai fuvolajátékkal.

Az új fejedelem viszont már nem az idő lépcsőin ül, nem ott szeretne magának tágasságot szerezni, inkább feltörve a világtojást, belehasít az időbe, s amit leszel, az a darab mindigre hiányozni fog.

Az az idő remeg bennünk, ahogy a páva torka a hőségben.

(Folytatjuk)